

Товажнянська О.Л., Некрасова Н.О., Каук О.І., Марковська О.В.

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ІНТЕРНІВ-НЕВРОПАТОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Кафедра неврології №2

Проблема навичок міжособистісного спілкування у системі професійної підготовки інтернів-невропатологів набуває актуальності ще й тому, що ця підготовка відбувається не тільки в аудиторіях і лабораторіях вищого навчального закладу, а й безпосередньо у лікувальних закладах, де студенти оволодівають необхідними практичними навичками. Також суттєву роль у їх становленні відіграють позитивні і негативні явища, яких вони зазнають з боку соціокультурного середовища в умовах загального падіння рівня духовності населення й деформації системи традиційних життєвих цінностей та ідеалів [1,3,7].

Ці якості формуються й поступово розвиваються у медика з надбанням і накопиченням ним практичного досвіду. Проте реальна потреба у такому спілкуванні виникає у нього відразу ж з початком самостійної професійної діяльності по закінченню навчання у вищому навчальному закладі, коли необхідний досвід ще відсутній. Тому у загальній структурі професійної підготовки медиків і формування їх професійної і соціальної компетенції суттєвого значення набуває прищеплення норм і вимог загальної і професійної культури, у тому числі медичної етики й навичок міжособистісного спілкування [4,8].

Розуміння інтернами-невропатологами виключної ролі цих факторів у забезпеченні професійного й особистісного розвитку майбутнього лікаря, його самореалізації й успішного досягнення ним життєвих цілей стає одним із найважливіших завдань навчально-виховного процесу і педагогіки вищої медичної школи [5,6].

Формування культури спілкування у системі професійної підготовки майбутніх лікарів набуває особливого значення, тому що у суспільстві існує своєрідна модель надзвичайної довіри до лікаря, якою дехто із медичних

працівників іноді ще й зловживає, прагне створити навколо себе атмосферу всемогутності. Як справедливо підкреслював у цьому зв'язку В. Шутц, «медична модель базується на уявленні, що експерт, лікар, знає хвороби, а пацієнт – ні». Лікар, таким чином, несе відповідальність за пацієнта у тому сенсі, що влада в їх відносинах належить лікареві.

Медична модель передбачає, що хвороба підкоряється визначеним законам, законам життя мікробів, акумуляції холестеролу, зростанню кров'яного тиску, а ставлення пацієнта до хвороби має визначене, але не основне значення. Лікарі знаються на цих питаннях, а інші – ні. Така передумова» [2].

Отже, професійна мовленнєва компетентність ґрунтується на гуманітарній культурі, глибоких та ґрунтовних професійних знаннях [3,5,6].

Інтерактивна складова спілкування характеризує взаємодію партнерів. Однією з відмінних рис професійної діяльності багатьох спеціалістів у сфері медицини є потреба у взаємодії спеціалістів різного профілю. У процесі її здійснення виникає не просто потреба у спілкуванні, а гранично чітке взаєморозуміння і взаємодопомога. Також взаємодія з пацієнтом, уміло і правильно організована, сприяє більш скорому одужанню.

У процесі професійної підготовки лікарів ще недостатня увага приділяється й перцептивній складовій комунікації, яка полягає у сприйнятті одним партнером по спілкуванню іншого. У процесі цього сприйняття відбувається оцінка інтернами викладача як професіонала й особистості, його загальної й професійної культури, педагогічної майстерності [9]. У майбутній професійній діяльності інтернів невропатологів це допоможе правильно сприймати пацієнта, що є дуже важливим для вибору й реалізації стратегії його лікування. Таким чином, і перцептивна, й інтерактивна функції професійного спілкування у системі підготовки майбутніх лікарів відіграють суттєву роль.

Таким чином:

1. Рівень оволодіння мистецтвом професійного спілкування виступає однією з передумов успішної професійної діяльності лікаря, полегшує його комунікативну взаємодію з пацієнтом і може вважатися одним із критеріїв його соціальної компетентності.
2. Необхідною умовою формування й розвитку культури комунікативної компетентності інтерна-невропатолога є високий рівень цієї культури науково-педагогічного складу вищих навчальних закладів медичного профілю.
3. Для трансформації комунікативної культури інтерна-невропатолога у належну культуру його спілкування необхідним є розвинутий рівень професійної майстерності, яка потребує постійного цілеспрямованого навчання і самовдосконалення протягом всієї активної трудової діяльності у вищій школі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аминов И. И. Психология делового общения : учеб. пособие / И.И. Аминов. – 5-е изд., стер. – М. : Издательство «Омега-Л», 2009. – 340 с.
2. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку / І.Д. Бех. – К. : Академвидав, 2012. – 256 с.
3. Бороздина Г. В. Психология и этика делового общения : учебник для бакалавров / Г.В. Бороздина, Н.А. Кормнова. – М. : Издательство Юрайт, 2012.– 463 с.
4. Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. / І.В. Ващенко, М.І. Кляп. К. : Знання, 2013. – 407 с.- (Вища освіта ХХІ століття).
5. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. / Н.П. Волкова. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – 256 с.

6. Гавра Д. П. Основы теории коммуникации : учеб. пособие. Стандарт третьего поколения / Д.П. Гавра. – СПб. : Питер, 2011. – 288 с.
7. Галицька М.М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів / М.М. Галицька // Освітологічний дискурс. – 2015. – № 2 (10). – С. 39-48.
8. Лембрик И.С. Формирование профессиональной языковой компетентности у студентов-медиков 4 – 6-х курсов факультета подготовки иностранных граждан при изучении дисциплины «Педиатрия» / И.С. Лембрик // Буковинський медичний вісник. – Том 20, № 1 (77), 2016. – С. 254 – 257.
9. Соснова М. Л. Тренинг коммуникативного мастерства: учебно-практическое пособие / М.Л. Соснова. – М. : Академический Проект, 2010. – 265 с.